

RE-CITY

PLATAFORMA INTERNACIONAL
PER A LA SOSTENIBILITAT SOCIAL

INFORME RE-CITY

EXPLORANT ELS LÍMITS DEL CONSENS PER COMBATRE LES DESIGUALTATS

EXPLORANT ELS LÍMITS DEL CONSENS PER COMBATRE LES DESIGUALTATS

La desigualtat segueix sent un dels grans reptes que afrontem les societats d'avui. L'evolució dels processos de mundialització, condicionats per l'agenda neoliberal i les conseqüències del canvi tecnològic, han accelerat la concentració de la riquesa en mans d'uns pocs i han accentuat la desproporció entre l'1% de la població i la resta de la humanitat, en un procés que qüestiona els fonaments de la nostra societat present i futura.

Des del coneixement que les dinàmiques econòmiques i polítiques actuals no ens condueixen cap al model de societat a la qual aspirem i des de la plena consciència que només des del compromís de tots els actors socials es podran capgirar les tendències de les desigualtats creixents, des del món econòmic i empresarial i després d'haver debatut amb experts internacionals" dins del cicle de dinars-col·loqui "Combatre les Desigualtats" del projecte Re-City," instem a les institucions, partits i societat civil a prendre en consideració el conjunt de propostes que presentem en aquest document:

PUNT DE PARTIDA

- La política democràtica ha de recuperar la seva credibilitat connectant amb les demandes de base ciutadana que reclamen fer front a les desigualtats creixents. La política ha de governar els principals vectors que mouen l'economia orientant-los al bé comú i a l'interès general. Per fer-ho possible és imprescindible re-legitimar la política com a poder transformador per canviar les dinàmiques socials i econòmiques, reformant les institucions i les tendències actuals. Si la política democràtica no dóna respostes contundents a les crisis sistèmiques que afrontem i no som capaços d'invertir la situació actual, ens dirigim al col·lapse econòmic, social i ambiental.
- Per fer-ho possible, és imprescindible prendre consciència dels riscos i conseqüències de les desigualtats que ens mostren les dades i anàlisis de la recerca econòmica i social en l'àmbit global. Els postulats d'aquells que defensen no intervenir davant la tendència creixent de la desigualtat, no se sostenen quan es contrasten amb les evidències empíriques dels nombrosos estudis acadèmics, econòmics i de les principals institucions globals que alerten sobre les causes i efectes de la desigualtat. És peremptori reforçar les contra-narratives i els arguments que combaten un pensament hegemònic centrat exclusivament en la defensa dels interessos d'unes determinades elits. Per exemple: un dels principals arguments que sovint utilitzen aquells a favor de la desigualtat és que la desigualtat genera aspiracions i creativitat en la població, però si analitzem la ràtio de patents per càpita, veiem com els països més igualitaris tenen una ràtio molt superior.

- **Creació de nous consensos socials:** En els últims cinquanta anys hem vist grans canvis socials, en l'àmbit dels drets humans, dels drets de les minories ètniques o dels drets de les dones. Aquests canvis no es varen aconseguir per iniciativa dels governs dels respectius països, sinó per la força dels moviments de base i els desitjos de canvi de la gent. Hem de treballar per articular i potenciar aquests moviments de manera transversal (món econòmic, social, polític, etc...), per a fer que les propostes de reducció i combat de la desigualtat siguin compartides per un nombre cada cop més gran de gent. Disseminar les Bones Pràctiques que anem recollint en l'àmbit internacional.
- Sabem que les propostes que haguessin funcionat fa dècades avui ja no funcionen. El context és molt diferent i cal fer un canvi de paradigma. Hi ha moltes mesures polítiques i propostes que es poden posar en marxa, però no hi ha una de sola que serveixi per a arreglar totes les problemàtiques alhora. Per combatre la desigualtat es proposa articular un conjunt de polítiques coherents i mesurables i que després caldrà avaluar i contrastar amb els indicadors de desigualtat per veure la seva evolució i si el seu impacte ha estat positiu. Caldrà crear noves eines per a mesurar l'impacte de les polítiques contra les desigualtats dels governs per veure si han funcionat com s'esperaven i tenir en compte el seu impacte sobre la desigualtat socioeconòmica. Per a fer front a la desigualtat necessitem aproximar-nos des de múltiples direccions i nivells:

CANVIS INTERNACIONALS:

- Regulació dels paradisos fiscals
- Persecució de l'evasió fiscal
- Polítiques fiscals comunes a la UE
- Lluita per un creixement sostenible

CANVIS ESTATALS/REGIONALS:

- Establir una fiscalitat més progressiva
- Reduir les disparitats salarials
- Contribuir a una major fortalesa dels sindicats
- Augmentar la presència de treballadors als òrgans de decisió de les empreses
- Estimular la seva participació en l'accionariat
- Promoure el creixement de l'economia cooperativa

CANVIS LOCALS:

LES CIUTATS PODEN:

- Decidir les seves regulacions sobre escales salarial
- Involucrar a les diferents comunitats a participar en activitats pel canvi
- Treballar per a canviar les empreses i institucions des de l'interior. Per exemple, als ajuntaments de diverses localitats del Regne Unit s'han establert les anomenades "Fairness Commission" (Comissió per a l'Equitat), que monitoren la desigualtat de manera local i proposen polítiques per fer-hi front, com ara contractar serveis a empreses que paguin un Salari Vital, que es diferencia del salari mínim en el fet que es calcula respecte al cost d'una vida decent a través d'una cistella de béns i serveis

LES PROPOSTES

I - En l'àmbit de l'empresa:

La diferència creixent entre el salari dels alts executius i la resta de treballadors de les empreses és un dels factors clau que ajuda a entendre l'increment de la desigualtat als països desenvolupats. Aquest fet no només suposa una concentració de la renda d'un país en menys mans, sinó que també repercuteix en l'acumulació del capital i del nivell de poder i influència. La disparitat salarial en el marc d'una economia de mercat és però molt difícil de controlar. Un dels factors principals en l'establiment dels salaris és la productivitat: Un model econòmic que promou salaris més alts estimula una més alta productivitat, que al mateix temps, permet millorar els salaris.

Les dades¹ també indiquen que les empreses que tenen una estructura salarial més equitativa són les que obtenen millors resultats econòmics. La reducció de les desigualtats d'ingressos és doncs una mesura que pot millorar el retorn de les inversions. A Catalunya, l'empresa familiar amb una gestió social responsable pot ser un exemple en la contenció de la bretxa salarial.

Per reduir les desigualtats d'ingressos en l'àmbit empresarial es proposa consensuar nous models de distribució de la riquesa generada, desenvolupant mesures que actuïn a la vegada en els salaris màxims i en els salaris més baixos, reduint la bretxa en ambdós sentits. A la vegada cal promoure un debat públic sobre el sistema d'incentius dels executius i l'alta direcció, especialment en les grans empreses i als sectors financers.

Els accionistes han de conèixer i responsabilitzar-se de les decisions de l'empresa respecte a les seves pràctiques de responsabilitat social interna (salaris i bonificacions de directius, ràtios d'equitat i no discriminació, tracte als treballadors, etc.) i externa (R.S.C. - Responsabilitat Social Corporativa). Per tant, cal millorar la transparència de la informació financera i econòmica de l'empresa, a fi d'enfortir un rendiment de comptes efectiu i socialment responsable, i alhora assegurar un control eficient per part dels accionistes. Les Societats Anònimes que tenen un comitè de retribucions que respon davant dels accionistes són un bon referent.

Les propostes que s'exposen a continuació es poden incentivar fiscalment o a través de l'obligatorietat del seu compliment a partir d'un llindar determinat (d'ingressos, de treballadors o d'altres mètriques).

1

TRANSPARÈNCIA

Les empreses haurien d'incorporar una sèrie **d'indicadors socials i de desigualtat** a la seva memòria anual, com per exemple:

- Ràtio Salarial (Salari del CEO / Salari Mitjà)
- Bretxa salarial de gènere
- Taxa de temporalitat dels contractes
- Taxa de parcialitat de la jornada laboral
- Taxa d'Externalització / Subcontractació

2

Cal promoure la universalitat del **triple balanç de l'empresa**. L'empresa hauria de publicar tres balanços anuals:

- Balanç Econòmic
- Balanç Social i de gènere
- Balanç Mediambiental

¹ <https://www.msci.com/documents/10199/91a7f92b-d4ba-4d29-ae5f-8022f9bb944d>

3

REMUNERACIÓ DELS TREBALLADORS

Els propietaris i accionistes de les empreses haurien d'incrementar la seva participació i el seu **control** en el procés de decisió sobre **la remuneració dels alts executius**. En aquest cas es podria aplicar l'exemple del Japó, en que es va acordar el límit màxim salarial admès socialment. Aquell que la societat està disposa "moralment" a acceptar. Per sobre d'aquest límit, l'empresa no pot deduir fiscalment el cost addicional. En el cas de l'IRPF, s'ha d'augmentar el nombre de trams, de manera que per sobre d'aquest "salari màxim" la tributació marginal s'incrementi progressivament.

4

Es proposa incrementar la pressió fiscal sobre els salaris dels alts directius en empreses en les quals el salari del **CEO** sigui superior a **1/50** respecte al salari més baix.

5

En aquelles empreses en què les **accions** formen part de la retribució dels alts directius s'hauria de possibilitar que també puguin formar part de **la retribució dels treballadors**.

6

El **salari mínim** hauria de ser el **60%** de la mitjana salarial del país, segons la recomanació de la Carta Social Europea² o el 50% del PIB de la ciutat o regió econòmica.

6.1

Eleva el salari mínim incentiva la innovació i la inversió en capital, el que genera nous llocs de treball en sectors d'alt valor afegit. La possible substitució de treball per capital que se'n podria derivar fa indispensable **les polítiques actives de mercat de treball**, per facilitar que els treballadors adquireixin noves capacitats i coneixements, i afavorir la creació de llocs de treball en els sectors *non-tradable* de l'economia o en sectors vinculats a noves necessitats, com les cures de la gent gran o relacionats amb la mitigació del canvi climàtic.

II - En l'àmbit del treball:

Les dades³ mostren que hi ha una relació forta entre el grau de sindicació de la força de treball i el nivell dels ingressos: a menor sindicació, més desigualtat. Per tant, els sindicats tenen un impacte important sobre l'evolució de les societats, les fan més progressistes i la seva activitat té una incidència transcendent en la millora dels salaris, actuant com a contrapès als interessos de maximització dels beneficis de les empreses. La proporció de treballadors afiliats a un sindicat dins d'un país té un gran impacte en el repartiment dels ingressos, no tant per la mateixa força dels sindicats sinó perquè la sindicació majoritària és el reflex d'una societat progressista i menys desigual en el qual els treballadors/es participen de les principals decisions econòmiques.

Cal afavorir la participació sindical i social, especialment entre les classes més desafavorides que estan més afeblides que mai. Per assolir aquest nivell de sindicació però, és imprescindible actualitzar el rol i el funcionament dels sindicats en la negociació col·lectiva i salarial.

Els sindicats han de superar alguns dels esquemes de representació que han quedat obsolets per adoptar noves formes més obertes, avançades, democràtiques i transparents que defensin el bé comú, cercant nous referents que funcionin i es puguin adoptar. A Dinamarca, un país amb un grau de sindicació molt elevat, estan preocupats pels *yellow unions*, que són sindicats que no participen en la negociació col·lectiva. Només protegeixen els seus socis. El nivell de sindicació, en aquest cas, és una trampa perquè rebaixa els convenis sectorials.

² <https://rm.coe.int/CoERMPublicCommonSearchServices/DisplayDCTMContent?documentId=090000168048b059>

³ <https://www.econstor.eu/bitstream/10419/160844/1/lis-wps-172.pdf>

7 Es proposa fomentar i crear espais de diàleg social com a instrument per construir grans acords. Cal recuperar la capacitat d'entesa i pacte entre patronals i sindicats en comptes de l'estratègia de confrontació. Els agents socials han de tenir capacitat d'avaluar i compartir les decisions preses pel poder polític. És per això que s'ha d'incrementar el diàleg social entre sindicats i patronals, amb la voluntat explícita d'arribar a acords i d'executar-los. Per tant, s'hauria de potenciar el **Consell econòmic i Social** amb la participació d'aquests agents.

8 Cal crear un marc legal per tornar al **sistema de convenis sectorials**, que no faciliti el sistema de convenis d'empresa, avui generalitzat. Aquest sistema acaba perjudicant el treballador i afavorint la precarietat. Les darreres reformes laborals han promogut la descentralització de la negociació, disminuint els convenis de sector i afavorint els convenis d'empresa que han afeblit la capacitat de negociació del treballador.

9 Cal reforçar els esforços per eliminar la bretxa salarial de gènere i la discriminació segons l'origen. Es proposa l'establiment d'un **Pla d'Igualtat** en el qual les empreses fan una exposició de la seva actuació en termes de gènere i origen. Seguir l'exemple de França o Islàndia. Hi ha els Plans d'Igualtat (gènere i origen), en els quals les empreses han de demostrar que no hi ha discriminació a la seva empresa.

Una opció alternativa, que potser podria generar un major consens seria incloure en la negociació col·lectiva l'establiment de Plans d'Igualtat.

10 Garantir la **igualtat d'oportunitats** en l'ensenyament obligatori i postobligatori per reduir les diferències en el futur **per motiu d'origen i edat**.

11 Cal reduir **l'atur femení i l'atur juvenil**, donat que formen part de les principals causes de les desigualtats actuals.

12 **Controlar l'abús de l'externalització**, aquesta s'ha de limitar a criteris objectius d'especialització i temporalitat en la contractació.

13 Combatre **el frau en la contractació** que afavoreix la precarització del treball.

14 Promoure la **sindicació dels treballadors precaris**, els treballadors **temporals** i els treballadors a **jornada parcial**, que habitualment no es troben representats sindicalment i són els que estan més desprotegits i pitjor retribuïts. Per assolir la seva sindicació cal buscar formes que facilitin la seva organització i representació dels seus interessos i problemàtiques comunes.

15 Cal promoure la figura del **representant sindical mancomunat** sectorial per facilitar l'accés a la representació sindical als treballadors de petites empreses que no es sindiquen.

16 Els **sindicats han de modernitzar la seva visió**, incorporant els valors positius de la nova cultura tecnològica i col·laborativa, lluitant contra aquelles pràctiques d'organitzacions que afavoreixen la precarietat i l'explotació i incorporant aquelles propostes que poden suposar una millora quan s'acompanya d'una gestió social responsable (flexibilitat horària, flexibilitat del lloc de treball, contribució en l'accionariat, etc.).

17

S'ha de treballar en la definició d'un marc d'ètica social i un model de creixement que **vinculi l'equitat a la creació de valor** per assegurar que la nova economia és sinònim de progrés social.

18

Cal impulsar i consolidar els models empresarials **cooperativistes i de co-gestió de treballadors**. Les cooperatives i les empreses que són propietat dels treballadors són una de les solucions per fer front a la desigualtat, i és un model de negoci tradicional al nostre país, i que es troba en una fase de creixement en altres països, com és el cas del Regne Unit.

La transformació cap a un model productiu més equitatiu serà gradual, donat que es necessita una transformació cultural, i aquests processos necessiten temps per arrelar-se a la societat.

19

Es proposa impulsar i incrementar la presència de **representants dels treballadors als òrgans de govern de les empreses**. Aquesta mesura es pot dur a terme mitjançant una iniciativa legislativa, afavorint la compra d'accions per part dels treballadors de la mateixa empresa, fent-los co-propietaris d'aquestes⁴, o incentivant l'adopció de nous models corporatius amb la promoció i l'ajuda de l'Estat.

20

El mercat laboral i les persones que s'hi incorporen tendeixen a reclamar una major flexibilitat, que inclogui la possibilitat de tenir diversos treballs i pagadors a l'hora, sense perjudici pel treballador. Per això cal adaptar la legislació laboral i fer compatibles els canvis laborals amb els drets a viure i treballar i el benestar de les persones. Això implica trobar noves formes de remuneració adaptades a aquests canvis, com **la remuneració en funció de projectes o hores efectives treballades**, fora de la rigidesa de la jornada laboral de 8 hores.

21

És necessari **un nou marc de flexibilitat laboral** en sectors com el sector de les Tecnologies de la Informació i la Comunicació (TIC). Les empreses dels sectors TIC tenen necessitats que poden no encaixar amb els hàbits sindicals, com la flexibilitat del lloc de treball, flexibilitat en el tipus de relació contractual i flexibilitat en la jornada de treball. Aquesta flexibilitat ha d'anar acompanyada de contrapartides, que garanteixin el treball i la seva qualitat així com la protecció social tot evitant la precarització i vetllant perquè no es converteixi en lliure disponibilitat del treballador per part de l'empresa, com el cas del model de **flexiseguretat nòrdica** que pivota també en un alt grau de participació i implicació dels representants sindicals dels treballadors i treballadores. La tecnologia està posant de manifest pràctiques abusives i de precarització, quan en canvi, és també en molts casos una oportunitat per obrir nous horitzons de redistribució i definició de nous models de col·laboració basats en la creació de plataformes -com a model de governança-, i un nou model de relació basada en aliances de complementarietat.

22

Cal incorporar en altres sectors les pràctiques que ja s'apliquen en el sector tecnològic, com ara la flexibilitat horària i del **lloc de treball**. Això pot ser tant o més important que el sou. El **teletreball** per exemple seria una bona eina que milloraria la conciliació família-treball i també facilitaria viure i treballar en municipis allunyats de les grans ciutats.

⁴ Inclús en alguns casos que puguin ser gestionades per fons d'inversió propietat dels treballadors.

III - En l'àmbit de les institucions i les polítiques públiques:

Apostem per reforçar el paper de l'Estat del Benestar com a contrapès a l'increment de la desigualtat. Si la tendència a l'increment de la desigualtat afecta Europa amb una intensitat menor als Estats Units és perquè ha estat protegida pel model social europeu. L'Estat del Benestar ha protegit la ciutadania europea dels nivells extrems de pobresa que s'haguessin donat sense la seva existència. No s'ha de protegir un grup concret d'individus, sinó tota la societat.

MERCAT DE TREBALL

23 Un dels principals objectius de l'Estat del Benestar hauria de ser **garantir l'ocupació plena** a través de les polítiques macroeconòmiques i la concertació social. L'aposta no hauria (o no només) de ser per una renda mínima universal, sinó per una **garantia d'ocupació universal**. Si això no és possible d'assolir per mitjà del sector privat, cal un esforç del sector públic per crear llocs de treball. L'ocupació és una característica essencial per mantenir la dignitat social i garantir la mobilitat social. L'estat hauria de garantir una sèrie de drets bàsics, com el dret de treballar. La plena ocupació pressionaria els salaris a l'alça per la desaparició de l'exèrcit de reserva del proletariat en atur.

24 Cal impulsar la creació **d'una oferta de llocs de treball** en el sector serveis *Non tradable* de l'economia, sobretot en **salut, educació i serveis de cura de les** persones. La demanda d'aquests llocs de treball no depèn de forces de mercat, sinó de demandes socials. Així fariem que tothom es beneficiés dels guanys de la globalització i el canvi tecnològic, tothom podria participar del creixement. Hem de tenir present que en aquest sector actualment hi ha una presència de treball no remunerat i submergit que cal aflorar, regular i remunerar.

25 Hauríem de tendir a una **reducció de la jornada laboral o de les hores treballades**, sigui quin sigui el tipus de remuneració, per hores o objectius, adaptant-se i sent flexibles a les necessitats de cada sector.

La reducció de la jornada laboral té més sentit que la renda universal. Si no es duu a terme, és pel poc poder de negociació dels treballadors. **Creiem que una jornada laboral de 30 hores és possible, ja que el canvi tecnològic que estem vivint i viurem les dècades vinents ho permet.**

La jornada de 40 hores va ser una reivindicació universal i es va fixar com a desig del benestar en la primera meitat del segle XX. Catalunya va ser pionera en el camp dels drets socials amb l'establiment de la jornada laboral de 8 hores l'any 1919. Avui aquesta mesura ajudaria a redistribuir el treball reduint l'atur, i alhora minimitzant el nombre de persones a les quals podria impactar la renda mínima garantida. Si culturalment es considerés que la jornada de 30 hores beneficia el conjunt de la societat, seria del tot assumible. **La reducció de la jornada laboral pot ser un element cohesionador i un incentiu de millora de la productivitat, amb major ocupació, en millors condicions i salaris dignes, a més d'ajudar a reduir també la bretxa de gènere.**

26 Les **Polítiques Actives de Mercat de Treball** o ALAMPs per les seves sigles en anglès són claus davant **el canvi tecnològic** exponencial que estem vivint, que **requereix una ràpida adaptació** a les noves tecnologies i **l'adquisició de noves habilitats i capacitats**. **Cal formar (o re-capacitar) als treballadors** per al tipus de treball que tenen o tindran en el curt-mig termini, amb una demanda de treballadors estable o fins i tot creixent. El model alemany d'aprenents sembla ser el més exitós. Perquè les ALAMPs triomfin, el món econòmic i emprenedor ha d'estar compromès amb el món del treball, hi ha d'existir un objectiu comú entre el sector privat i el sector públic.

Es detallen diverses propostes possibles:

- Una manera d'aconseguir la re-capacitació davant aquest canvi, es **convertir les prestacions d'atur en beques de formació** (caldrà definir model de gestió)
- **Recuperar la figura de l'aprenent**, tal com s'està realitzant en empreses punteres.
- **Modernitzar i personalitzar els centres d'ocupació.**

27

La figura del mentor, **l'expert en inclusió laboral, és clau**. Actualment a Espanya hi ha un dèficit de mentors i els pocs que hi ha es troben sobresaturats. És imprescindible un seguiment i assessorament personalitzat. Per tant, **cal incrementar l'oferta de posicions d'experts en inclusió laboral.**

28

Existeix un decalatge entre la terminologia descriptiva de les ofertes de treball que gestionen els serveis d'ocupació i la demanda de treball actual. Es proposa **adequar conceptualment la terminologia descriptiva de les ofertes de treball** que gestionen els Serveis d'Ocupació.

POLÍTICA ECONÒMICA

29

Els objectius de **les polítiques de competitivitat han d'incloure també elements d'equitat**. Aquests elements impulsen la demanda interna i afavoreixen la cohesió i el progrés econòmic i social.

30

Cal seguir **impulsant el canvi tecnològic i s'ha de convertir en un catalitzador de la innovació** per crear nova ocupació.

31

S'ha de **definir com a prioritari** entre els grans **objectius** macroeconòmics **del Banc Central Europeu (BCE) la creació de llocs de treball** tal com fa la Reserva Federal dels EUA. Per tant, el BCE ha de ponderar els objectius d'inflació amb la creació de feina i el creixement econòmic.

32

Cal fer una **regulació adequada del sector financer i delimitar els àmbits d'actuació de la banca d'inversió i la banca financera per tal de no contaminar a la resta de sectors** i regular els riscos que comporta.

POLÍTICA SOCIAL

33

Resulta urgent **recuperar els nivells de polítiques de benestar destruïts per la crisi** i per les polítiques d'austeritat que s'han demostrat ineficients i han impedit una sortida de la crisi més ràpida i sostenible.

34

L'accés a l'habitatge té un efecte directe en les causes de desigualtat. En aquest sentit **les polítiques públiques d'habitatge han de tenir una visió de 360°**: Han d'afavorir l'accés a l'habitatge, assegurar-ne la disponibilitat a preus assequibles per la majoria de la població i responsabilitzar-se de la seguretat del compromís de retorn.

En aquest sentit es podria pensar a **desenvolupar un sistema hipotecari amb participació pública**, tal com va proposar en Joseph Stiglitz. En aquest sistema, el sector públic gestionaria una part del mercat de les hipoteques, amb criteris socials i d'equitat i amb un control més eficient dels compromisos adquirits i les responsabilitats dels ciutadans.

Un sistema hipotecari amb participació pública tindria altres efectes positius:

Donat que és el govern, a través de la seva hisenda, qui té les millors dades sobre els ingressos i la riquesa dels ciutadans, aquest podria calcular els riscos del crèdit amb una major precisió. D'altra banda, la participació pública en el sistema hipotecari facilitaria una major transparència la declaració de la riquesa i dels ingressos per part dels ciutadans, i alhora suposa una font d'ingressos extraordinària pel sector públic. Els beneficis obtinguts mitjançant aquesta activitat podrien dedicar-se a despesa social. Segons en Joseph Stiglitz, el tipus d'interès d'aquest servei hauria de ser superior en 1 punt al preu dels diners.

35

Increment del sector públic com a instrument d'ocupació i de regeneració econòmica mitjançant les inversions (per això és imprescindible que siguin efectives la resta de mesures fiscals).

36

Obrir el debat social i polític al màxim nivell sobre la **renda mínima universal**. Durant el cicle *Combate les Desigualtats* diferents ponents (Kate Pickett, Jacob Hacker i Joseph Stiglitz) varen suggerir diferents alternatives:

- Per a Jacob Hacker, la implementació d'una **Renda Mínima Universal**, que suposa una renda per a tots els ciutadans sense condicions, **no és recomanable**. En primer lloc, el ponent va argumentar que la inversió que una mesura d'aquest abast suposaria per a l'administració pública seria molt elevada⁵.

D'altra banda, el fet de rebre aquesta renda fa emergir un sentiment de pèrdua de dignitat que va lligat a la desvertebració social. Finalment, resoldre el problema de la Renda Mínima Garantida no resol altres problemes com la desigualtat creixent, i les conseqüències de la desigualtat, com per exemple l'increment de la mortalitat prematura.

- Per a Joseph Stiglitz, la **Renda Bàsica** podria servir per a complementar els salaris més baixos, tot i que el focus s'hauria de mantenir en garantir la plena ocupació.
- Per a la Kate Pickett, l'administració pública pot influir els ingressos de la població mitjançant la contractació pública. L'experiència britànica amb el **Salari Vital (Living Wage)** ho demostra. Al Regne Unit alguns ajuntaments han decidit que només contracten serveis a empreses que paguin un Salari Vital als seus treballadors. El Salari Vital es diferencia del salari mínim en el fet que es calcula respecte al cost d'una vida decent a través d'una cistella de béns i serveis en un lloc determinat. El salari vital és superior al salari mínim i es considera que tots els treballadors que tenen un salari que s'inclogui en la franja entre el salari vital i el salari mínim estan patint en certa manera una forma d'explotació.
- Una altra opció és la **Renda Garantida de Ciutadania**, amb la qual l'estat garanteix que els ingressos d'una persona no se situïn mai per sota d'una quantitat determinada.

37

Es proposa crear les anomenades "*Fairness Commission*" (**Comissió per a l'Equitat**), formades per ajuntaments de diverses localitats, que monitoren la desigualtat de manera local i proposen polítiques per fer-hi front.

38

Impulsar la **inversió social responsable**. La distribució de les inversions públiques són motor de regeneració urbana, social i econòmica. Les ciutats i les regions poden ser dinàmiques o decadents, en funció de com redistribueixen la riquesa i les inversions en el territori. **Cal ajudar i comprometre's, també des del sector privat, a una redistribució geogràfica de la riquesa, implicant-se en els plans de desenvolupament territorial i d'infraestructures.**

⁵ Als Estats Units, per exemple, es calcula que s'hauria de doblar la despesa pública.

Per tal de mantenir els sistemes de benestar cal blindar els **sistemes impositius** perquè siguin **més progressius** i evitar que puguin ser canviats ràpidament amb un canvi de govern.

IV - En l'àmbit de la fiscalitat:

La fiscalitat és un dels principals i més efectius instruments per combatre la desigualtat. La lluita contra l'evasió fiscal dona els seus fruits, i hi ha motius per l'esperança ja que, recentment s'han fet progressos en la lluita contra l'evasió fiscal. A partir de 2018, els bancs d'un gran nombre de paradisos fiscals (no tots) començaran a reportar a les autoritats fiscals corresponents les dades dels seus clients estrangers.

És important avançar cap a una **harmonització fiscal Europea**. Espanya està entre els quatre països amb una fiscalitat més elevada, i en canvi, està entre els quatre últims en l'àmbit de la recaptació fiscal efectiva. Aquest punt és cabdal per a definir un nou model que pugui garantir els nous paràmetres de progrés i equitat per aquest nou segle.

Cal incrementar la **pedagogia de la contribució a l'estat**, hem de deixar de ser subjectes passius per passar a ser contribuents actius. El ciutadà ha de ser conscient de la utilitat de les seves contribucions i a quina finalitat concreta serveixen.

La lluita contra l'evasió fiscal s'ha de fer a través d'un canvi cultural, amb més pedagogia i menys finalitat punitiva. Un exemple és el cas d'Alemanya, on hi ha molts més inspectors fiscals per habitant que a Catalunya. Aquests inspectors no només tenen la funció punitiva sinó que assessoren al ciutadà a l'hora de presentar els seus impostos.

S'han **de modificar formes d'elusió fiscal** com les SICAV, que tributen a l'1%, i resulten un greuge comparatiu amb la resta d'empreses i emprenedors que paguen un 30% d'Impost de Societats.

L'Impost de Societats requereix un urgent canvi de model. L'actual **model d'Impost de Societats** no funciona, ja que fa possible que les empreses multinacionals eludeixin el pagament d'una gran quantitat d'impostos a l'erari públic, amb el que es perjudica a tota la societat i es fomenta la tendència del *race to the bottom*⁶.

Es proposa **transformar el càlcul sobre la base imposable**. Actualment, la base imposable es calcula a cada país a partir dels beneficis declarats per les empreses a cada país. Amb el nou model, la base imposable a cada país es calcularia a partir d'aplicar el percentatge de vendes de l'empresa en el país sobre els beneficis globals de l'empresa. D'aquesta manera, els beneficis es computen en l'àmbit global, amb el que no es dona peu al *profit-shifting*⁷. Aquesta mesura es pot aplicar tant en els àmbits regionals, estatals com supranacionals. Actualment, aquest model d'impost de societats s'aplica als estats de Califòrnia i Nova York.

Cal regular en l'àmbit europeu que la **domiciliació fiscal** de les empreses no sigui el factor que prevalgui a l'hora de definir la seu social, fet que facilita l'elusió fiscal, sinó que la seu social s'estableixi al país on es realitza l'activitat econòmica principal o en funció de la localització del país on es realitza la transacció final.

⁶ La *race to the bottom* suposa la competència fiscal a la baixa entre estats que provoca una disminució dels tipus impositius.

⁷ Transferir els beneficis artificialment d'un país a l'altre per tal de pagar menys impostos.

44

És necessari **canviar l'estructura de beneficis fiscals** de les empreses per evitar l'elusió fiscal.

45

Es proposa crear un **Registre Global d'Actius Financers** en l'àmbit individual i societari, per a poder tenir fiscalitzats aquests actius, de la mateixa manera que succeeix amb els immobles i el Registre de la Propietat. Aquesta mesura requereix un gran nivell de cooperació internacional. La manca de les dades de qui són els propietaris de la riquesa del nostre país, dificulta tenir un debat acurat sobre polítiques socials, impostos i redistribució.

46

Cal **sancionar la prestació de serveis financers il·legals**. Hi ha determinades entitats financeres, fons d'inversió i empreses de consultoria fiscal que assessoren els seus clients sobre com evadir impostos. Aquestes empreses tenen incentius per seguir facilitant l'evasió fiscal i no donar la informació completa dels seus clients a les autoritats fiscals dels seus països d'origen. És per això que cal establir sancions i penalitzacions contundents orientades als països i entitats financeres que no col·laborin en la lluita contra l'evasió fiscal, i contra aquells que incentiven aquestes pràctiques. L'establiment d'un sistema de sancions només es podrà fer en l'àmbit supranacional, en el cas d'Europa, a través de la UE.

47

És necessari tornar a posar sobre la taula l'establiment de la *famosa Taxa Tobin*, que permetria la traçabilitat dels fluxos especulatius i dels moviments financers. El volum que representa l'economia no productiva i especulativa a través dels mercats borsaris distorsiona el sistema econòmic mundial i és en bona part responsable de les enormes disparitats que s'han produït en els darrers anys.

48

Cal donar suport a la iniciativa de **Regulació Financera Europea** impulsada pel Comissari Barnier que prohibeix la compra i venda d'actius borsaris amb una diferència de menys de 48 hores.

49

Es proposa l'establiment **d'imposts progressius de successions i sobre les propietats**. Per tant, cal obrir un debat sobre el model fiscal: Volem un model on es premi la innovació i la creació de treball i que motivi la donació en comptes de la transmissió pura de béns o un model fiscal que beneficiï la figura dels hereus i aquells que no aporten valor afegit?

50

Afavorir la consolidació i creació d'empreses noves i nous autònoms a través de la creació **d'exempcions fiscals per a noves empreses i autònoms**.

V - En l'àmbit de la societat civil:

51

Impulsar l'adopció d'un **Model de Comerç Just**, que s'ha demostrat molt exitós. Els productes que provenen de Comerç Just són fàcilment identificables pel seu logotip, i les persones en comprar-los fan eleccions conscients sobre el model de comerç que prefereixen.

També es podria establir quelcom similar amb el tracte que les empreses dispensen als treballadors, com els fan participar en el procés de presa de decisions, i quines són les ràtios entre el sou més alt i el sou més baix, etc. D'aquesta manera, podríem diferenciar quines empreses tracten de manera justa als seus treballadors.

52

Cal un compromís del món econòmic i empresarial en les iniciatives d'innovació social, per enfortir el teixit comunitari per lluitar contra l'exclusió social i l'augment de les desigualtats. Potenciar així, el model del **Mercat d'Actius** com a fórmula d'interacció entre els sectors empresarials i la societat civil per treballar en objectius de cohesió social. La creació de Mercat d'Actius ha de permetre identificar necessitats i recursos a l'abast (recursos humans, equipaments tecnològics, etc...) al servei de propostes d'interès general i social.

